

Ülikooli vilistlased tööturul – 2002. aasta lõpetanute küsitlustulemuste põhjal

Lühendatud kokkuvõte (täielik aruanne saadaval teaduskondades ja üliõpilaste karjääriteenistuses)

Koostanud:

Kadrin Kergand, TÜ üliõpilaste
karjääriteenistuse peaspetsialist

Margit Tago, TÜ üliõpilaste
karjääriteenistuse spetsialist

SISUKORD

1. ÜLEVAADE KÜSITLETUTEST *

Joonis 1. Lõpetanud ja vastanud teaduskondade ja kolledžite lõikes *

2. KÜSITLUSTULEMUSTE ANALÜÜS *

Lõpetanute põhitegevus küsitluse läbiviimise ajal *

Õpingute jätkumine *

Õpingute ajal töötamine *

3. LÕPETAMISJÄRGNE TÖÖTAMINE *

Töö seos ülikoolis läbitud õppekavaga *

Tööandja sektor ning tegevusala *

4. Tabel 7. Tööandja sektor õppeastmete lõikes *

Töökoormus *

Ametiala *

Küsitlusaegse töö brutopalk *

Palk õppeastmete lõikes *

Töö leidmise viisid *

Lõpetanute töökoha asukoht *

Hariduse ja töö seos *

5. HINNANGUD *

Hinnangud haridusele pärast pooleaastast töö- ja elukogemust *

Stuudiumi mõju oskuste ja võimete kujunemisele *

Arvamustekstide kvalitatiivne analüüs *

Usuteaduskond *

ÜLEVAADE KÜSITLETUTEST

2002. aastal lõpetas põhiõppe, magistriõppe ning õpetajakoolituse (statsionaarses õppevormis) kokku 1607 inimest. Need 379 lõpetanud, kelle õpingud lõppesid pärast 26. oktoobrit 2002, jäid küsitlusest välja.

Õppeastmeti jagunesid küsitletud järgnevalt:

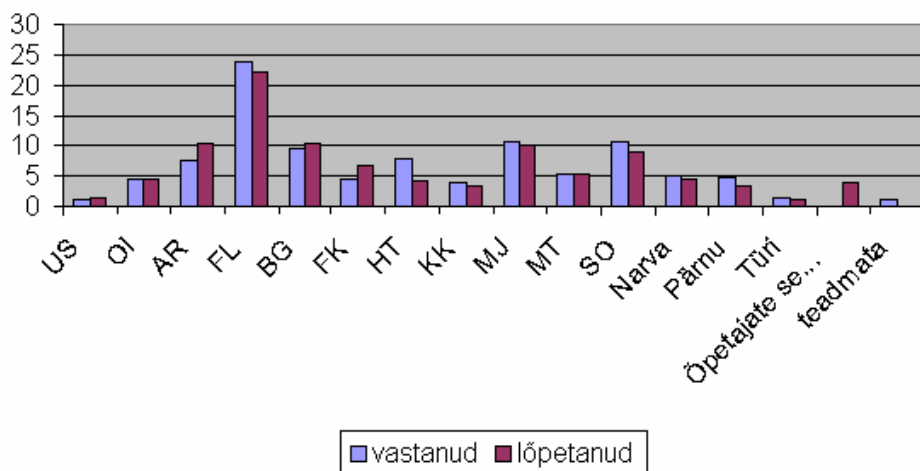
Õppevorm	mehed		naised		kokku	
	n	%	n	%	n	% lõpet- ajatest
Põhiõpe	270	29	653	71	923	80
Magistriõpe	64	32	136	68	200	13
Õpetajakoolitus	28	27	77	73	105	7
Kokku	362	29	866	71	1228	100

Tabel 1. Ülikooli lõpetanud 26. oktoobri 2002 seisuga

Kokku saabus tagasi 714 vastust, ehk **58%** väljasaadetud ankeetidest. Tagastamise protsenti mõjutas teataval määral ka aadresside ebatäpsus (~ 30 ankeeti). Samuti ei tulnud vastuseid endistelt välisstudengitelt.

Vastanute jagunemine kõigub 1-2% tegelikust õppijate jagunemisest teaduskonniti (**Joonis 1**). Aktiivsemad vastajad olid filosoofia- ja sotsiaalteaduskonna lõpetanud. Vähem aktiivsemad olid arstiteaduskonna lõpetanud, mis tuleneb tõenäoliselt nende õppekorralduse erinevusest võrreldes teiste teaduskondade ja kolledžitega.

Lõpetanud ja vastanud (%) teaduskondade ja kolledžite lõikes

Joonis 1. Lõpetanud ja vastanud teaduskondade ja kolledžite lõikes

Lõpetanutest 29% olid mehed ning 71% naised. Vastanutest osutusid naised pisut aktiivsemateks, vastajad jagunesid järgnevalt: **24% mehed** ning **76% naised**.

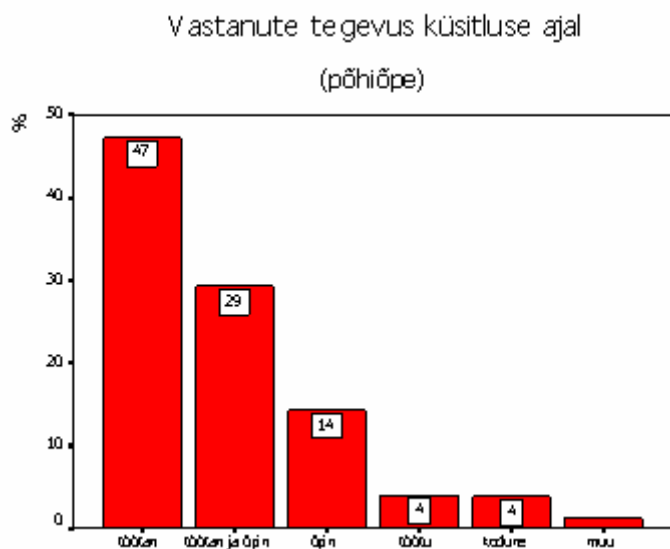
KÜSITLUSTULEMUSTE ANALÜÜS

Tulemused on esitatud järgmiselt:

- graafik, mis kirjeldab põhiõppe lõpetanuid (%)
- tabel õppeastmete lõikes
- kui võimalik, siis lõpus on toodud võrdlused aastate lõikes.

Tulemuste analüüsimisel on kasutatud andmetötluspaketti SPSS 10.0.

Lõpetanute põhitegevus küsitluse läbiviimise ajal

Joonis 2. Vastanute põhitegevused (põhiõppe lõpetanud)

Küsitluse läbiviimise ajal oli lõpetamisest möödunud keskmiselt pool aastat. Põhiõppe lõpetanutest töötasid ligi pooled ja jätkas õpinguid 43% vastanutest. Suurem osa ehk 29% küsitletutest ühitasid õpingud ja töö ning 14% vastanutest olid pühendunud ainult tööle. Töötuid (ei töötanud ega õppinud, otsisid aktiivselt tööd) oli 4% vastanutest. Sama palju oli ka noori naisi, kes olid raseduspuhkusel või lapsega kodus (Joonis 2).

Vastusevariandi "muu" all toodi välja järgmised võimalused: hetkel töötan, kuid asun jaanuaris õppima Humboldti Ülikooli Berliinis (mag. õpe), lapsega kodus ja töötan osalise koormusega, mitteametlik töö (eratunnid) ning otsin tööd, oma ettevõtte tegevuse alustamine, töötan mitmel töökohal samaaegselt (3), õpin ja olen tasuta praktikant EU laienemist puudutavas projektis.

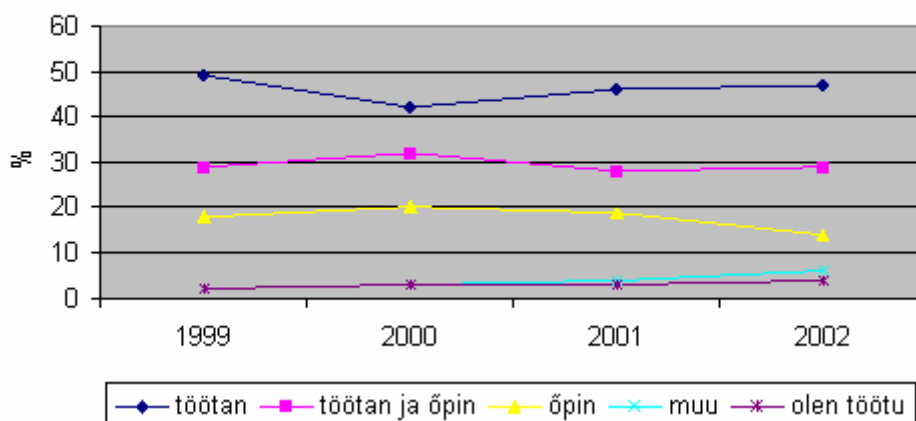
Lõpetanute põhitegevus õppeastmete lõikes

		Põhitegevus					Kokku	
		töötan	õpin	töötan ja õpin	töötu	kodune		muu
põhiõpe	vastanud	270	82	167	23	22	7	571
	%	47%	14%	29%	4%	4%	1%	100%
magistri-õpe	vastanud	46	14	30	1	5	1	97
	%	47%	14%	31%	1%	5%	1%	100%
õpetaja-koolitus	vastanud	27	1	14	2	1		45
	%	60%	2%	31%	4%	2%		100%
Kokku	vastanud	343	97	211	26	28	8	713
	%	48%	14%	30%	4%	4%	1%	100%

Tabel 2. Vastanute tegevus küsitluse ajal õppeastmete lõikes

Õpetajakoolituse lõpetanutest suurem osa lähevad ainult tööle, 31% jätkab töötamist ning õppimist. Magistriõpingute lõpetanutest töötavad ligi pooled ja ülejäänud jätkavad õpinguid. Oht töötuks jääda on teiste õppeastmetega võrreldes suurem põhiõppe lõpetanutel (4%) (Tabel 4).

Vastanute põhitegevus aastate lõikes (põhiõpe)

Joonis 3. Lõpetanute põhitegevused aastate lõikes

Vaadates aastate lõikes võib välja tuua, et suuremad muutused on toimunud ainult töötajate ja töötajate/õppijate proportsioonides. Kahel viimasel aastal on vähenenud nende lõpetajate

osakaal, kelle põhitegevus on ainult õppimine. Töötute osakaal pool aastat peale lõpetamist on olnud suhteliselt vähe muutuv, kõikides kahe ja nelja protsendi vahel (Joonis 3).

Õpingute jätkumine

Ligi pooled (vt põhitegevused, Joonis 2) lõpetanutest jätkab õpinguid. Vastajatel paluti kirjutada, millises õppeasutuses ja millises vormis nad seda teevad. Enamasti jätkuvad õpingud Tartu Ülikoolis, kuid küllalt suur osa õpingute jätkajatest (5%), teevad seda välismaal (Tabel 3). Väliskõrgkoolidena nimetati järgmisi õppeasutusi: Vrije Universitāt Brüssel, Jyväskylä ülikool, Helsingi ülikool, Stanfordini ülikool, Cambridge ülikool (2), Uppsala ülikool, Turu ülikool, Kesk-Euroopa ülikool, Fachhochschule Flensburg Saksamaal, Jyväskylä Polütehniline Kõrgkool, Lille ülikool Prantsusmaal, Montpellier ülikool.

Sama suur hulk (5%) on neid, kes jätkavad õpinguid teistes Eesti avalik-õiguslikes ülikoolides. Muu koolina (mitte ülikool) Eestis nimetati Tartu Kutsehariduskeskust, Tallinna Diakooniakooli ning Viljandi Kultuurikolledžit (Tabel 4).

Õpingute jätkumine järgmistes õppeasutustes:

	vastanud	protsent
TÜ	265	88,9
muu välisülikool	15	5,0
muu kod Eestis	4	1,3
TPÜ	9	3,0
TTÜ	1	,3
EPMÜ	3	1,0
Tallinna Muusikaakadeemia	1	,3
Kokku	298	100,0

Tabel 3. Õpingute jätkumine õppeasutuste kaupa

Kuna vastajatest suurem osa olid bakalaureuseõppe lõpetanud, siis edasi õppijatest suurem osa jätkab magistratuuris (Tabel 4).

Millises õppeastmes jätkate õpinguid?

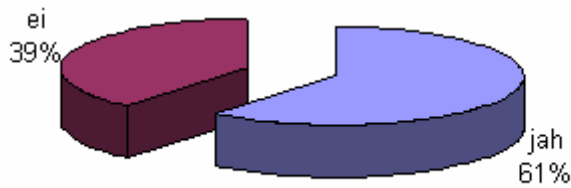
	vastanud	protsent
diplomiõpe	6	2,5
bakalaureuseõpe	25	10,4
magistriõpe	170	70,8
doktoriõpe	39	16,3
Kokku	240	100,0
Puuduvad	58	
Kokku	298	

Tabel 4. Õpingute jätkumine õppeastmete kaupa

Õpingute ajal töötamine

Teist aastat järjest tundsi huvi lõpetanute tööhõive kohta õpingute ajal. Rohkem kui pooled lõpetanutest töötasid õpingute ajal (Joonis 4).

Õpingute ajal töötamine % (põhiõpe)

Joonis 4. Õpingute ajal töötamine.

Õpinguteaegset töökoormust on väga raske teada saada, sest erinevaid võimalusi (koormus, kestvus jne) on tudengitel väga palju.

Õpingute ajal töötamine õppeastmete lõikes

		Õpingute ajal töötamine		Kokku
		jah	ei	
põhiõpe	vastanud	347	223	570
	%	61%	39%	100%
magistriõpe	vastanud	77	20	97
	%	79%	21%	100%
õpetajakoolitus	vastanud	32	13	45
	%	71%	29%	100%
Kokku	vastanud	456	256	712
	%	64%	36%	100%

Tabel 5. Töötamine õpingute ajal õppeastmeti

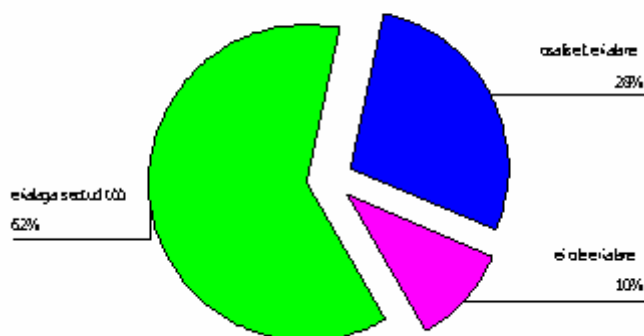
Õppeastmeti on õpingute ajal kõige enam töötanud magistriõppe ja õpetajakoolituse lõpetanud (Tabel 5).

LÕPETAMISJÄRGNE TÖÖTAMINE

Järgnev analüüs puudutab neid vastajaid, kes **peale ülikooli lõpetamist töötasid** või õppisid ja töötasid. Kokku oli neid 79% vastanutest.

Töö seos ülikoolis läbitud õppekavaga

Töö seos õpitud erialaga %
(põhiõppe lõpetanud)

Joonis 5. Töö seos õpitud erialaga

Vastajatel paluti hinnata kas nende töö on seotud ülikoolis läbitud õppekavaga.

Oma põhitööd pidasid rohkem kui pooled (62%) tihedalt seotuks õpitud erialaga. Osaliselt ülikooli õppekavaga seotud tööd tegid 28% lõpetanutest ja mitte-erialast tööd 10% põhiõppe lõpetanutest (Joonis 5).

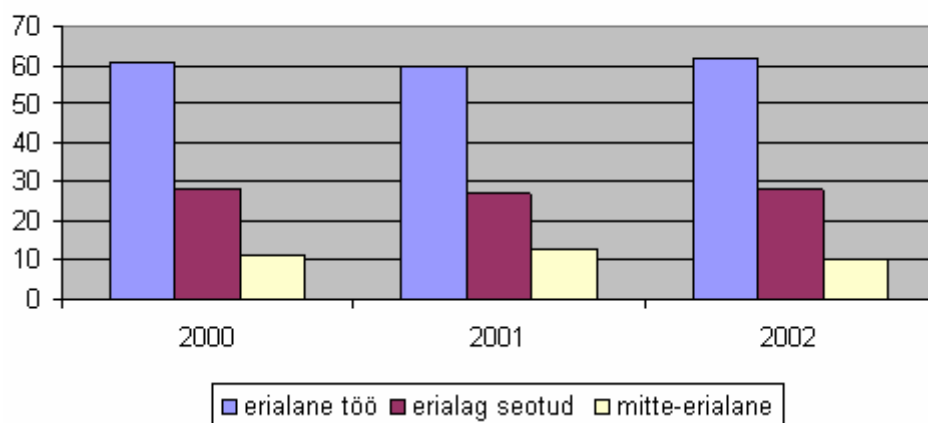
Töö seos õpitud erialaga õppe astmete lõikes

		Töö seos erialaga			Kokku
		tihedalt seotud erialaga	osaliselt seotud erialaga	ei ole seotud erialaga	
põhiõppe	vastanud	273	124	45	443
	%	62%	28%	10%	100%
magistriõppe	vastanud	51	25	3	79
	%	65%	32%	4%	100%
õpetajakoolitus	vastanud	32	6	3	41
	%	78%	15%	7%	100%
Kokku	vastanud	356	155	51	563
	%	63%	28%	9%	100%

Tabel 6. Töö seos õpitud erialaga õppeastmete lõikes

Õppeastmeti on ootuspäraselt kõige enam oma erialale tööle suundujaid õpetajakoolituse läbinute hulgas (78% lõpetanutest). Magistriõppe lõpetanute seas on erialase töö tegijaid on 65%. Magistriõpingute lõpetanute hulgas on kõige vähem mitte-erialase töö tegijaid. (Tabel 6).

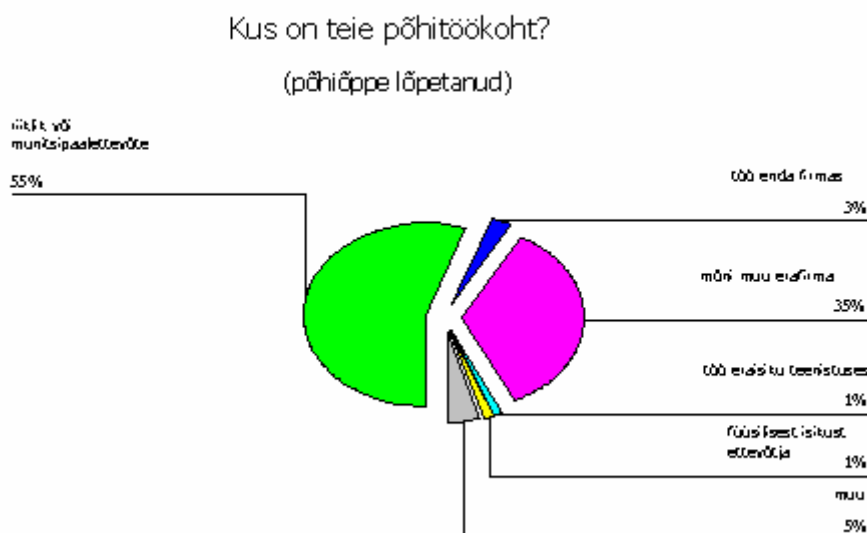
Töö seos õpitud erialaga aastate lõikes

Joonis 6. Töö seos õpitud erialaga aastate lõikes.

Võrdlus aastate lõikes on suhe erialase ja mitte-erialase töö tegijate vahel püsunud suhteliselt muutumatuks (Joonis 6).

Tööandja sektor ning tegevusala

Joonis 7. Tööandja sektor

Rohkem kui pooled vastanutest töötavad riigi- või munitsipaalteenustes. Suuruselt järgmise sektori moodustavad eraettevõtted. Enda firmas töötab 3% lõpetanutest. "Muu" all toodi välja sellised variandid nagu: internatuuriga seotud töö; töö haiglas, tasuks ülikoolist stipendium; ülikoolis ajuti uuringute üleviimine (Joonis 7).

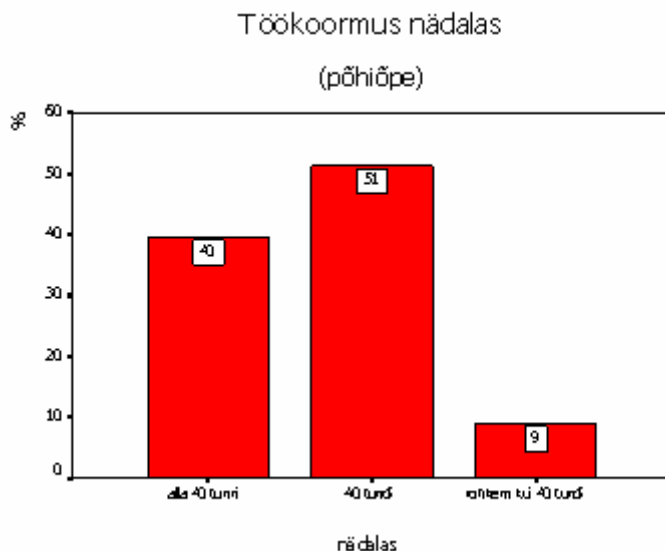
Kus on teie põhitöökoht?

		Põhitöö sektor						Kokku
		riiklik või munitsipaal	töö enda firmas	mõnes muus firmas	töö eraisikuteenistuses	füüsilisest isikust ettevõtjana	muu	
põhiõpe	vastanud	244	13	154	5	6	20	443
	%	55%	3%	35%	1%	1%	5%	100%
magistriõpe	vastanud	54	4	12		4	5	79
	%	68%	5%	15%		5%	6%	100%
õpetajakoolitus	vastanud	35		3			2	41
	%	85%		7%			5%	100%
Kokku	vastanud	333	17	169	5	10	27	563
	%	59%	3%	30%	1%	2%	5%	100%

Tabel 7. Töandja sektor õppeastmete lõikes

Õpetajakoolituse lõpetanutest enamuse (85%) töötab riiklikus või munitsipaalsektoris, erafirmades leiab rakendust 7%. Põhiõppe lõpetanute hulgas on teiste õppeastmetega võrreldes enam erasektorisse suundujaid 35% (Tabel 7).

Töökoormus

Joonis 8. Töökoormus põhiõppe lõpetanute hulgas

Vastajatel paluti ära märkida mitu tundi nädalas nad töötavad. Põhiõppe lõpetanud töötavad keskmiselt 34,6 tundi nädalas.

Pooled vastanutest töötasid täiskoormusega ehk 40 tundi nädalas, osalise koormusega

Lõpetamisjärgse töö koormus nädalas (põhiõpe)

		Töökoormus			Kokku
		alla 40 tundi	40 tundi	rohkem kui 40 tundi	
põhiõpe	vastanud	170	220	38	428
	%	40%	51%	9%	100%
magistriõpe	vastanud	26	34	10	70
	%	37%	49%	14%	100%
õpetajakoolitus	vastanud	22	14	4	40
	%	55%	35%	10%	100%
Kokku	vastanud	218	268	52	538
	%	41%	50%	10%	100%

töötajaid oli

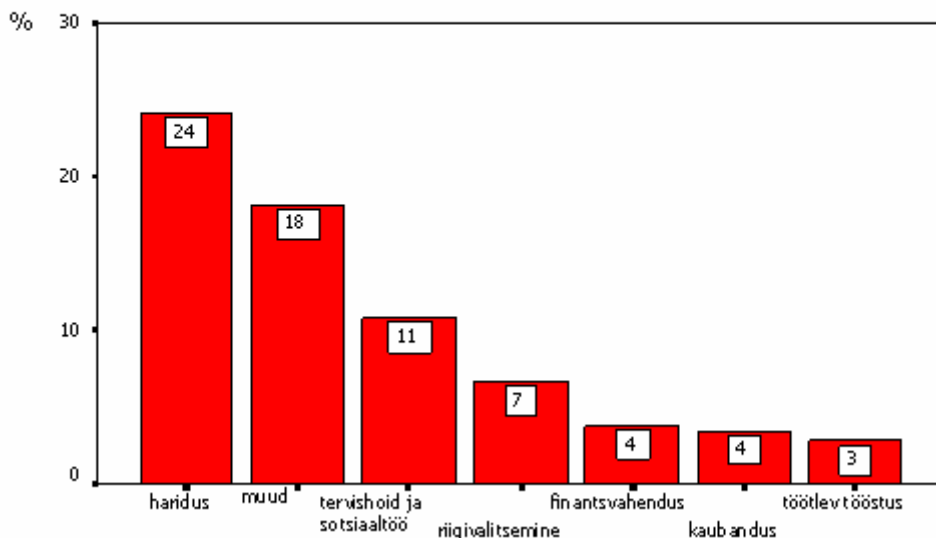
40% vastanutest (Joonis 8).

Tabel 8. Lõpetamisjärgse töö koormus nädalas (põhiõpe)

Põhiõppe lõpetanutest pooled töötavad täiskoormusega (40 tundi nädalas), 40% töötavad osalise koormusega ning 9% üle neljakümne tunni nädalas.

Õppeastmeti ilmselt erinevus õpetajakoolituse lõpetanute osas, kellest pisut rohkem kui pooled märkisid, et nende tööaeg on vähem kui 40 tundi nädalas. Magistriõppe lõpetanutest on teistega võrreldes pisut enam neid, kes töötavad üle neljakümne tunni nädalas (Tabel 8).

Töandjate põhilised tegevusvaldkond (põhiõpe)

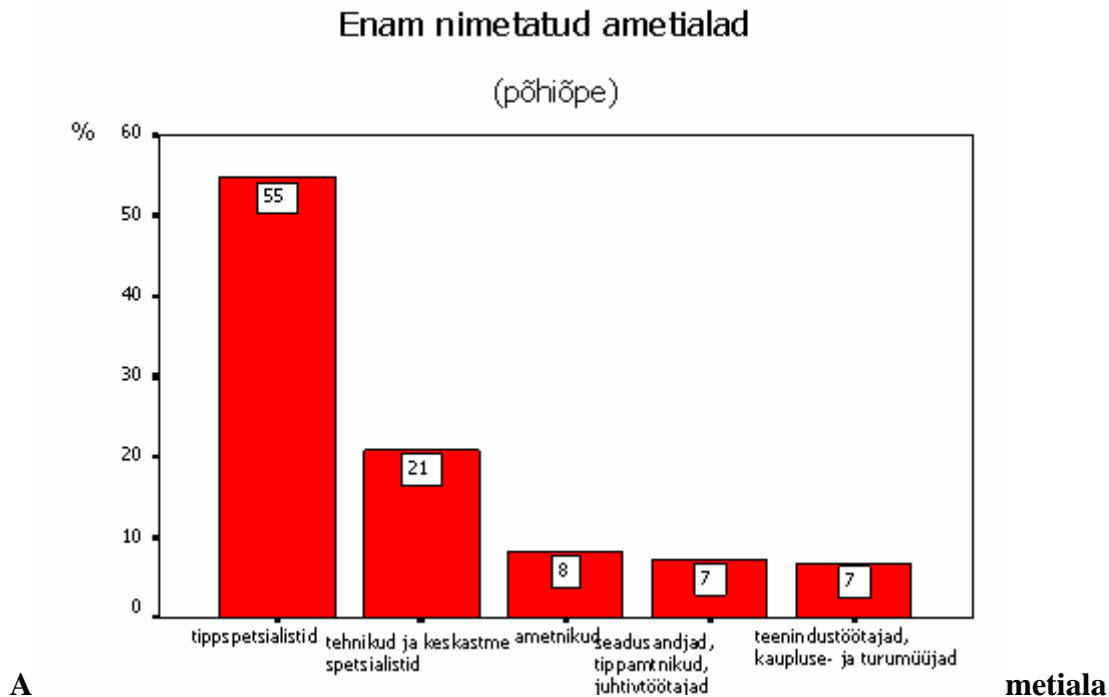
Joonis 9. Töandjate põhilised tegevusvaldkond

Joonisel on välja toodud enam mainitud töandjate tegevusvaldkonnad. Kõige enam leitakse rakendust hariduses, järgnevad muud riigi-, sotsiaal- ja isikuteeninduse liigid, tervishoid, riigihaldus (valitsemine), finantsvahendus, kaubandus ja töötlev tööstus (Joonis 9).

Teaduskondade kaupa töandjatega saab tutvuda **üliõpilaste karjääriteenistuses**.

Õppeastmeti jääb tööandjate tegevusvaldkondade struktuur samaks, suureneb haridusvaldkonna osakaal (õpetajakoolituse arvelt).

Tööandjate struktuur on aastate lõikes jäänud suhteliselt sarnaseks: haridus, riigivalitsemine (haldus) tervishoid, fintantsvahendus.

Joonis 10. Lõpetanute suuremad ametialade rühmad.

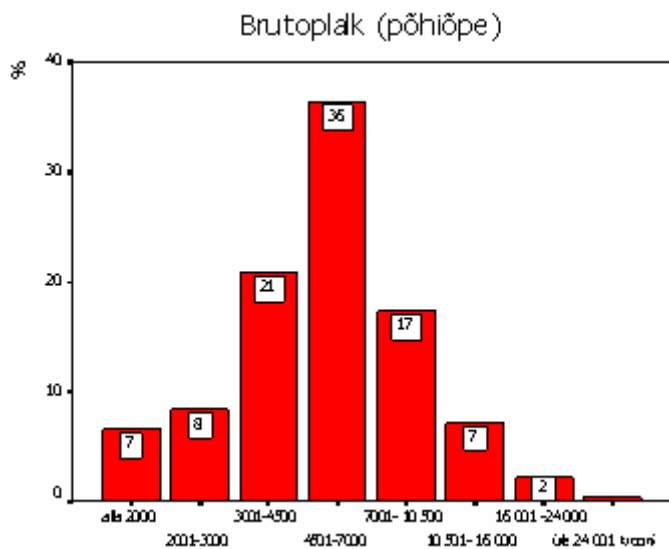
Vastajatel tuli kirja panna oma ametiala. Skaala tugines ISCO-88 klassifikaatoril.

Tippspetsialistid sisaldab ameteid, mis eeldavad kõrgemal tasemel erialaseid teadmisi, oskusi ja vilumusi mingis tegevusvaldkonnas nt loodus-, sotsiaal- või tehnikateaduste alal. Peamised tööülesanded on olemasolevate teadmiste laiendamine ja probleemide lahendamine, rakendades teaduslikke teooriaid ja mõisteid, olemasolevate teadmiste süstematiseerimine, edasiarendamine ja õpetamine; olemasolevate tippteadmiste rakendamine praktikasse. Enamik selle pearühma ameteid eeldab ISCO neljandale kvalifikatsioonitasemele vastavat väljaõpet. Sellesse pearühma kuuluvad nt insenerid, arstid, õppejõud, õpetajad, advokaadid, teadurid, psühholoogid, filoloogid jne.

Lähtuvalt eelpooltoodud kirjeldusest on üsnagi arusaadav, et enamasti saab lõpetanuid klassifitseerida tippspetsialistina. Samas tuleb tähelepanu juhtida ka sellele, et klassifikaatori sõnastus on üsnagi eksitav ja palju oli neid vastajaid, kes ei suutnud üldse leida vastet oma ametialale või tegid seda valesti (Joonis 10).

Küsitlusaegse töö brutopalk

Vastajatel paluti valida palgavahemik, kuhu kuulub nende brutopalk küsitluse läbiviimise ajal. Skaala keskpunkti moodustas vahemik 4501 – 7000 krooni. 6584 oli küsitlusaegne keskmine palk, seda ümardati 7000le.

Joonis 11. Brutopalk

Kõige enam ongi neid vastajaid, kelle palk langeb vahemikku 4501-7000 krooni. Küllalt suur osa on ka neid, kelle palk jääb alla keskmise palga (Joonis 11).

Palk õppeastmete lõikes

Lõpetanute brutopalk õppeastmeti

		Palk (kroonides)								Kokku
		alla 2000	2001-3000	3001-4500	4501-7000	7001-10500	10501-16000	16001-24000	üle 24001	
põhiõpe	vastanud	29	37	92	161	77	32	10	2	442
	%	7%	8%	21%	36%	17%	7%	2%	0%	100%
magistri-õpe	vastanud	4	8	9	31	19	5	2	1	79
	%	5%	10%	11%	39%	24%	6%	3%	1%	100%
õpetaja-koolitus	vastanud	1	4	6	23	6	1			41
	%	2%	10%	15%	56%	15%	2%			100%
Kokku	vastanud	34	49	107	215	102	38	12	3	562
	%	6%	9%	19%	38%	18%	7%	2%	1%	100%

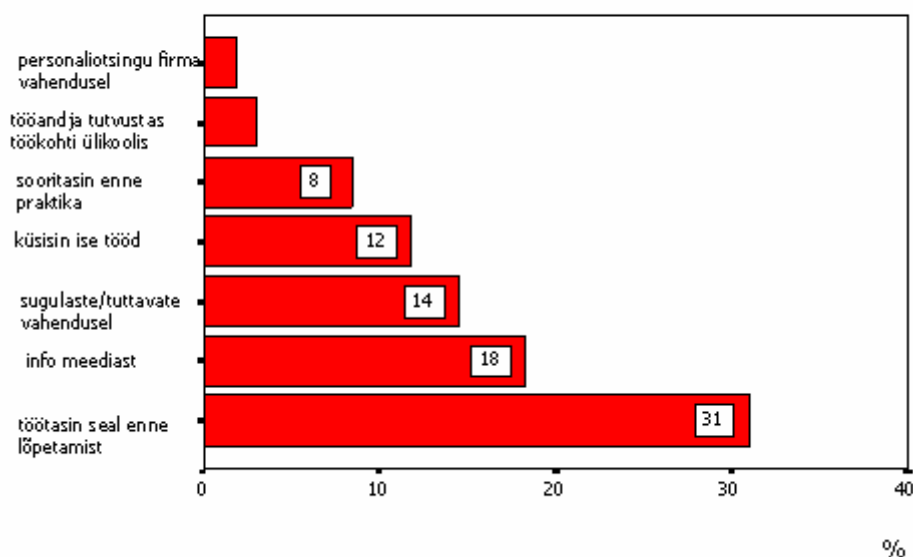
Tabel 9. Lõpetanute brutopalk õppeastmeti

Magistritõpingute lõpetamine annab teatud eelduse kuuluda kõrgemapalgaliste hulka. Õpetajate palgad on üsnagi keskmise palga juures ning nende seas praktiliselt puuduvad nn kõrgemalgalised (Tabel 9).

Töö leidmise viisid

Tööleidmise viisid

(põhiõpe)

Joonis 12. Tööleidmise viisid

Kõige levinum viis töö leidmiseks on õpingute ajal töötamine. Meedia vahendusel saadud info aitas 18%-l lõpetanutest tööd leida. Sugulaste ning tuttavate vahendusel leidis tööd 12% vastanutest. Suhteliselt oluline on ka eelnev praktika ettevõttes või asutuses, niimoodi sai töö endale 8% vastanutest. Oluline on siinjuures märkida, et praktika ei ole kõikidel erialadel kohustuslik ning seetõttu neid üliõpilasi, kes praktikal käivad ei olegi nii palju. See omakorda lubab järeldada, et praktika tähtsus tulevase töökohana on üsnagi suur (Tabel 12).

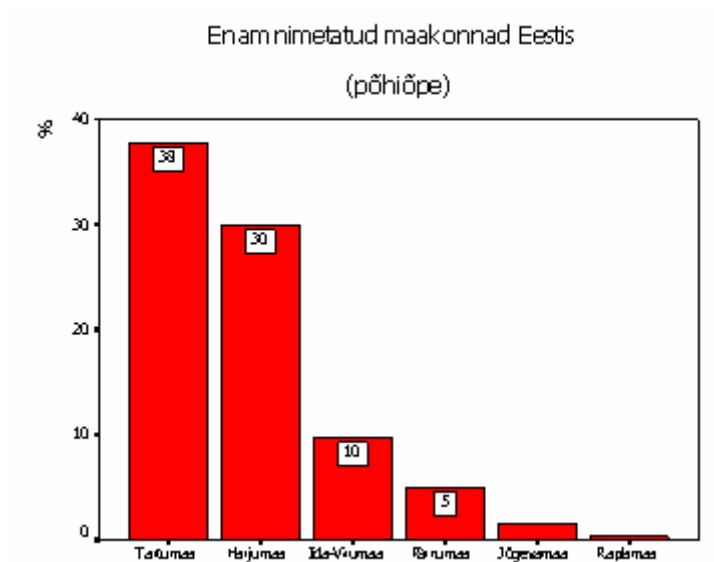
Muu viis: asutuse juhataja pakkus; enne kooli lõppu otsiti mind üles ja pakuti töökoht; kandideerisin mujale ning ei võetud ja siis pakuti praegust töökohta;

kuulsin vabast töökohast tuttava käest; leidsin töökoha Soome tööhõiveameti interneti leheküljelt; lugesin tööpakkumiskuulutust sotsiaalteaduskonna maja I korruse infostendilt; magistrantuuri astumise vestlusel tehti ettepanek; nägin kuulutust CVkeskuse kodulehel; olin varem samas firmas, kuid erineval ametikohal töötanud; kutsuti; pakkumine tuli ühe vilistlase vahendusel meie õppetooli listi; saatsin firmale oma CV (mitte kuulutuse peale, vaid omaalgatuslikult); saatsin oma CV erinevatesse firmadesse ja sain töökoha; sain töökoha organisatsiooni-töökoha värbaja vahendusel;

sooritasin asutuses praktika, koha vabanemisel läksin konkursile, kuid asutuse juht pakkus võimalust kandideerida edasi täiesti uue loodava osakonna juhi kohale.

Õppeastmeti on erinevused mõne üksiku variandi vahel. Magistriõpingute lõpetanutest 43% töötas enne samal ametikohal (põhiõpe 31% ja õpetajakoolitus 39%). Tuttavate vahendus on õpetajakoolituse puhul (17%) pisut olulisem kui teistel (vastavalt põhiõpe 15% ja magistriõpe 14%). Põhiõppe lõpetanud on ise aktiivsemad võrreldes teistega - nende seas on rohkem neid, kes ise läksid tööandja käest küsima ning avalikes konkurssides osalejaid.

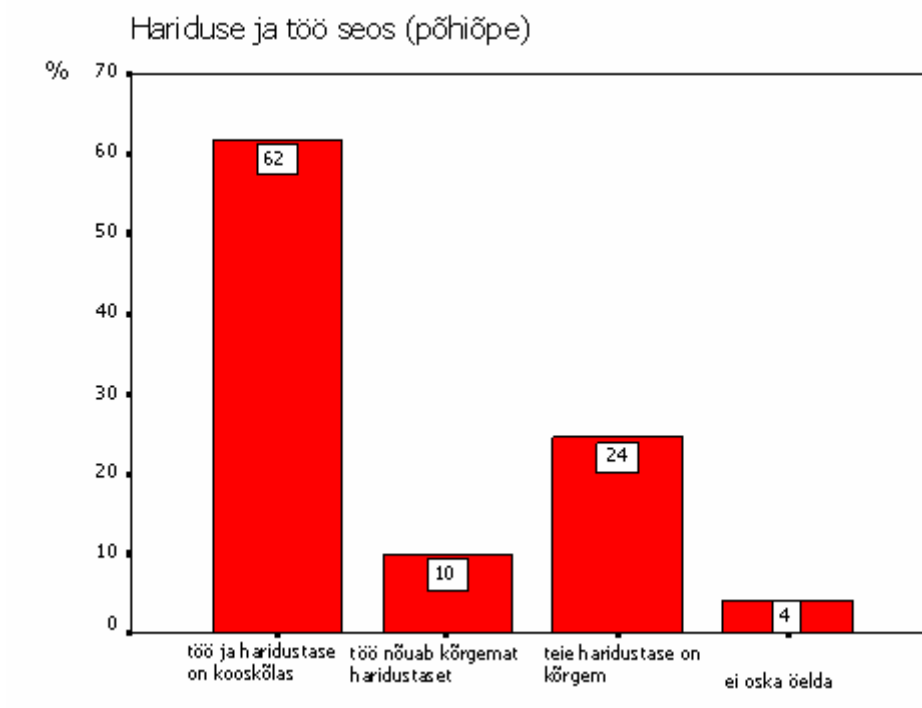
Lõpetanute töökoha asukoht

Joonis 13. Enam nimetatud maakonnad Eestis

Põhiõppe lõpetanutest suurem osa suundub tööle Tartu- ja Harjumaale, järgnevad Ida-Virumaa ning Pärnumaa. Kahe viimase maakonna puhul on ilmselt suur roll lõpetajate tööleasumisel seal asuvatel kolledžite (Joonis 13).

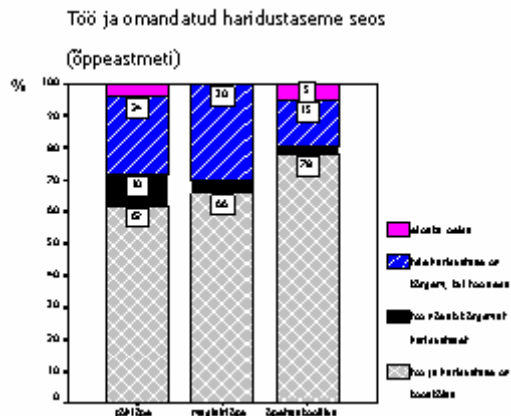
Hariduse ja töö seos

Joonis 14. Hariduse ja töö seos

Vastajatel paluti hinnata tööd, mida nad küsitluse ajal tegid. Valida oli võimalik järgmiste vastusevariantide vahel: töö ja haridustase on kooskõlas; töö nõuab kõrgemat haridustaset; Teie haridustase on kõrgem, kui töö seda nõuab.

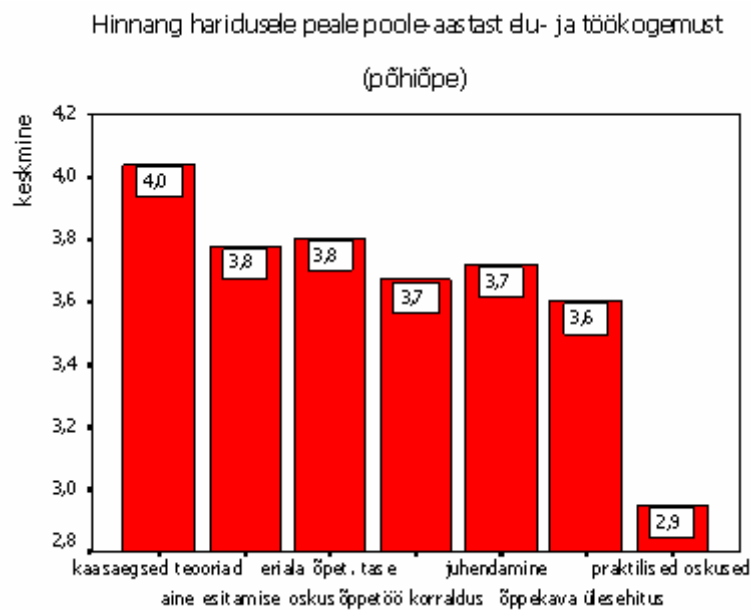
Rohkem kui pooled vastanutest arvasid, et nende töö ja haridustase on kooskõlas. 24% arvates oli haridustase kõrgem kui töö seda oleks vajanud. Ainult 10% vastanutest arvas, et töö nõuab kõrgemat haridustaset (Joonis 14).

Joonis 15. Töö ja omandatud hariduse seos

Õppeastmeti olid õpetajakoolituse lõpetanud kõige enam arvamusel, et töö ja haridustase on omavahel kooskõlas. Magistriõppe lõpetanutest 30% pidasid oma haridustaset kõrgemaks, kui töö seda nõuab (Joonis 15).

HINNANGUD Hinnangud haridusele pärast pooleaastast töö- ja elukogemust

Joonis 16. Lõpetanute hinnangud peale pooleaastast töö- ja elukogemust

Lõpetanutel paluti anda hinnang järgmiste valdkondade kohta: õppetöö korraldus, õppekava (ülesehitus, õppeainete valikuvõimalused), eriala õpetamise tase, õppejõudude aine esitamise oskus, õppejõudude kursisolek kaasaegsete teooriatega, praktiliste oskuste andmine, mida läheb vaja tööle asudes, õppejõudude lõputöö, seminaritööde jms juhendamine.

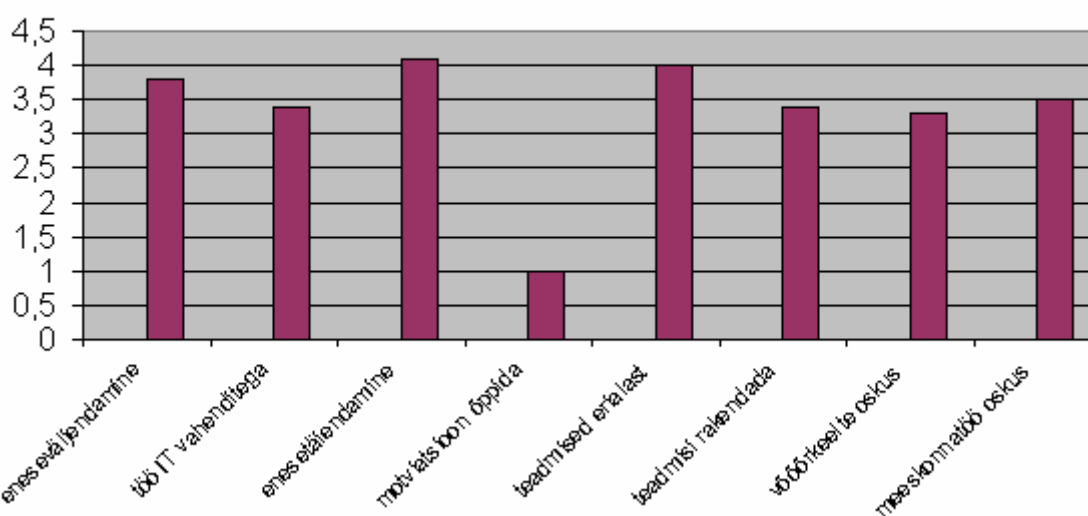
Vastamiseks oli ette antud viieballine skaala, kus "viis" vastas hinnangule "väga hea" ning "üks" hinnangule halb.

Kõige kõrgemalt hinnati õppejõudude kursisolekut kaasaegsete teooriatega. Suhteliselt võrdselt hinnati eriala õpetamise taset. Praktiliste oskuste andmist hinnati kõige madalama hindega - keskmine 2,9 (Joonis 16).

Stuudiumi mõju oskuste ja võimete kujunemisele

Sellel aastal esmakordselt paluti vastajatel hinnata, kuidas aitas stuudium TÜ-s kaasa alltoodud oskuste ja võimete kujunemisele. Hinnatavad valdkonnad olid: eneseväljendusoskus (suuline, kirjalik), töö infotehnoloogia vahenditega, iseseisva enesetäiendamise oskus, motivatsioon edasi õppida, teoreetilised teadmised oma erialast, oskus teoreetilisi teadmisi praktikas rakendada, võõrkeelte oskus, meeskonnatöö oskus.

Stuudiumi mõju oskuste ja võimete kujunemisele

Joonis 17. Stuudiumi mõju oskuste ja võimete kujunemisele

Õpingud ülikoolis on aidanud kõige enam kaasa eneseväljendusoskuse arenemisel. Pea sama kõrgelt hinnati ülikooli osa erialaste teoreetiliste teadmiste omandamisel. Kõige vähem hinnati ülikoolis osa edasiõppimise motivatsiooni kujundamisele (Joonis 17).

Arvamustekstide kvalitatiivne analüüs

Võrreldes eelmise aastaga oli ankeedi lõpus arvamuseavaldajaid arvuliselt poole võrra enam ehk siis 157 inimest (eelmisel aastal 98).

Arvamused kajastuvad **teemagrupidena** uurimuse .

Kommenteeriti mitmetel teemadel: erialase töö leidmine, seosed õpingutega ja konkurentsivõimelisus, õppetöö korraldus, valdkondade vähene rahastatus, väikesed stipendiumid ja palgad, võõrkeelte arendamise vajalikkus, õppejõudude ja juhendajate tase ning küsitlusankeedi ülesehitus.

Erialase töö leidmisega seoses antakse mitmesuguseid hinnanguid. Mõned vastanutest nendivad, et tänu õpingutele teevad nad erialast ja soovitud tööd ning on rahul. Teised väidavad, et erialast tööd ei ole alati lihtne leida. Põhjuseks näitaks erialaste kogemuste puudumist õpingute kõrval. Eriti kriitilisi hinnanguid andsid vastustes ajaloo eriala

tudengid, mitmed neist arvasid, et erialasele tööle pole lootust saada ning nurisesid ka õpingute üle. Osad vastanutes soovivad tulevikus erialast tööd tegema hakata, tegutsedes praegu muus valdkonnas. Väidetakse veel, et õppimise kõrvalt on raske muud tööd teha. Paar vastanut ütlevad, et tööleasumisel sai määravaks hoopis keeleoskus ning eneseväljendusoskus.

Mõnedest arvamustes kajastub rahulolematuse **vähese rahastatuse** üle nii valdkonniti tööleasumisel-teadustöö tegemisel (õpetajad, botanika) kui õppimisel (väikesed stipendiumid, internatuuri väikesed tasud).

Hulgaliselt on hinnanguid, kommentaare, tunnustust ja kriitikat **õppimise ja õppetöö korralduse** osas. Kirjeldatakse oma õpingute spetsiifikat (n: 'läbisin kaks eriala korraga', 'alustasin õpinguid Narvas, lõpetasin Tartus' jm), tehakse ettepanekuid õppetöö ja õppekava parandamise osas (n: 'õpetajakoolituses võiks anda täpsemaid juhiseid aine- ja töökava koostamiseks, sest koolis tuleb seda koostama hakata', 'peaks tegelema rohkem teabetekstide analüüsimisega' jm), kritiseeritakse puudusi õppekava osas ja samas tunnustatakse häid õppekavu ning võimalusi. Mõned arstiteaduskonna esindajad kurdavad emakeelse baasmaterjali puudumise üle. Soovitakse paremat infoliikumist sotsiaaltöö alal Pärnu Kolledžis.

Paar vastajat on rahul mitmekesiste valikuvõimaluste üle oma õpingute ajal ning nentisid kahetsusega, et tõenäoliselt nende järeltulijatel 3+2 süsteemis võimalused kahanevad.

Selleaastases uurimuses tulid eraldi teemaringina esile arvamused **võõrkeelte õppimise väheste ja puudulike võimaluste** üle. Soovitakse suuremat süstemaatilisust võõrkeelte arendamisel.

Sarnaselt eelmise aasta arvamustega jagati nii **õppejõududele** kui **juhendajatele** tänusõnu (ka nimeliselt), aga ka kriitikat kohati nõrga taseme kohta. Oodatakse enam *case study* vormis tööd, kaasaegsete teooriate tundmist, rohkem välisõppejõude. Samuti soovitakse paremat infoliikumist õppejõudude ning ka muu osakonna personali vahel.

Taas on hulganisti arvamusi **teooria ja praktika** suhte kohta Tartu Ülikoolis. Teoreetilisi teadmisi enamjaolt kiidetakse, aga enamused leiab, et teooria peaks olema enam tasakaalus praktilise poolega, mida kas pole üldse või mis jääb sageli puudulikuks, et minna tööturule. Paar inimest toovad välja toimunud praktika olulisuse nende edasisel töösaamisel. Oodatakse ka enam praktilist tegevust õppetöös, enam seminare (n: juristidel kaasuste, lepingute koostamine) vm.

Mitu vastajat leiavad seoses **ankeedi täitmisega**, et ühest hinnangut õppetöö korraldusele ja õppejõudude tasemele on raske anda, kuna erinevused osakondade ja teaduskondade sisest võivad olla suured. Mõned küsitletud väidavad, et ei oska liigitada oma töökogemust sobivasse valdkonda pakutud variantide hulgast.

Teaduskond	Arvamuseavaldajate arv
Usuteaduskond	1
Õigusteaduskond	5
Arstiteaduskond	12

Filosoofiateaduskond	41
Bioloogia-geograafiateaduskond	15
Füüsika-keemiateaduskond	5
Haridusteaduskond	8
Kehakultuuriteaduskond	2
Majandusteaduskond	15
Matemaatika-informaatikateaduskond	5
Sotsiaalteaduskond	21
Pärnu Kolledž	11
Türi Kolledž	1
õpetajakoolitus	15